

GREENPEACE

Magazine

KOM IN
VERZET

Zomer
2025

In maart illustreerden projecties in Houston onze strijd voor vrije meningsuiting.

12 IN VERZET TEGEN MACHTIGE BEDRIJVEN

Machtige bedrijven gebruiken steeds vaker rechtszaken om kritische stemmen te smoren. **Met uw steun verdedigen wij de vrijheid van meningsuiting.**

4 VAN DIPLOMAAT NAAR ACTIVIST
Eline Bosman leidt voor Greenpeace de baanbrekende klimaatzaak.

8 ROOFZUCHTIG BEDRIJFSMODEL
‘s Werelds grootste vleesbedrijf JBS profiteert al jaren van de vernietiging van de Amazone.

11 ‘IK ZOU HET ZO WEER DOEN!’
Rainbow Warrior-kapitein Hettie Geenen mag Zuid-Korea niet verlaten.

16 DRAMATISCHE WENDING
Ondanks wereldwijde zorgen wil een mijnbouwbedrijf starten met diepzeemijnbouw. Met hulp van Trump.

DIEDERICK VAN DEN ENDE
Campaigner Greenpeace Nederland
redactie@greenpeace.nl

Blijven spreken

Ik zie het steeds vaker: grote vervuilers, bedrijven en soms zelfs politici met diepe zakken die hun juridische spierballen gebruiken om activisten, journalisten en burgerbewegingen monddood te maken. Niet met tegenargumenten, maar met miljoenenclaims en rechtszaken.

SLAPP-zaken heten ze. Ik volg ze op de voet. Ze raken niet alleen Greenpeace, maar iedereen die zich uitspreekt voor een leefbare toekomst. Het is een aanval op solidariteit, op waarheid, en op ons recht om machtige belangen te bekritisieren.

Greenpeace in de VS en Greenpeace International werden door een jury aansprakelijk gesteld voor 660 miljoen dollar aan schadevergoeding, enkel vanwege solidariteit met de Standing Rock-beweging. Een absurd bedrag, bedoeld om een duidelijke boodschap af te geven: bemoei je er niet mee. Juist in zulke momenten laten we onze stem horen

Dit is groter dan Greenpeace. Het gaat over ons allemaal, en dus ook over uw recht om op te komen voor wat ertoe doet: schone lucht, veilig drinkwater en een leefbare toekomst.

De repressie neemt toe maar ons verzet groeit mee (zie pagina’s 12–15). We moeten waakzaam blijven. Maar vooral: blijven spreken. Samen. Want zolang wij onze stem blijven verheffen, kunnen ze die nooit laten verdwijnen.

De heide op de Veluwe heeft veel last van de neerslag van stikstof.

Kabinet kiest voor vertraging

Moet de overheid zich aan haar eigen wetten houden en onze kwetsbare natuur beschermen? Uiteraard, zou je denken. Maar Greenpeace moest ervoor naar de rechter en kreeg daar in januari gelijk. In plaats van de duidelijke opdracht van de rechtbank te volgen, kiest het kabinet opnieuw voor vertraging: ze gaat in hoger beroep. Dat is onbegrijpelijk.

De natuur kan niet langer wachten. Greenpeace bereidt zich voor op het hoger beroep en blijft samen met u strijden voor een leefbare toekomst.

Nu de overheid in hoger beroep gaat, bouwen we aan een krachtige beweging van medestanders. Sluit u aan (zie QR-code bovenaan) en laat samen met duizenden anderen zien dat u deze juridische strijd steunt.

Successen dankzij u!

Geen olie boven de poolcirkel
In april herstelde het Hooggerechtshof het verbod op de ontwikkeling van drie olie- en gasvelden in de Noordzee. Bijna twee jaar eerder was dit al verboden, maar daarop ging de Noorse staat in beroep. Nu is het dus definitief, dankzij de vasthoudendheid van Greenpeace en Young Friends of the Earth Norway.

Strand gered
In Sierra Leone is het prachtige strand Black Johnson Beach gered, dankzij acties van de kustbewoners en Greenpeace. Het hoogste hof van het land zette eerder dit jaar definitief een streep door de verkoop aan een Chinees visbedrijf. Zo blijven de bijzondere natuur én de rechten van bewoners beschermd.

KIJKTIP

Mission Blue (Netflix)
Reis mee met oceanograaf Sylvia Earle die de zorgwekkende staat van onze oceanen onthult. Indringend en inspirerend.

170

natuurbranden telde Nederland in 2024. Een alarmerend aantal dat past bij het nieuwe klimaat: warmer, droger en onvoorspelbaarder dan ooit.

Bescherming tegen PFAS in Italië
Een belangrijke stap richting schoon drinkwater voor miljoenen mensen in de laars van Europa: de Italiaanse regering kondigde in april nieuwe regels aan om drinkwater te beschermen tegen PFAS-vervuiling. Dat gebeurde na jarenlange druk van Greenpeace en andere organisaties. De wet stelt eindelijk limieten aan deze forever chemicals.

© Bram Willems / Greenpeace

In oktober vinden de eerste zittingen plaats in de klimaatzaak die inwoners van Bonaire met Greenpeace aanspanden tegen de staat. Ze eisen bescherming tegen klimaatverandering én eerlijk klimaatbeleid. **Eline Bosman, jarenlang diplomaat, leidt nu bij Greenpeace deze baanbrekende zaak.**

DOOR ZINZI VAN DER AAR

Wat betekende het voor jouw werk toen dit kabinet aantrad?

‘Bij het ministerie van Buitenlandse Zaken werd me al snel duidelijk dat dit kabinet niet voor mensenrechten staat. Ik probeerde intern de discussie over het Israël-beleid te voeren, maar toen er niets veranderde ben ik opgestapt. Mijn afscheidscadeau – een pot watermeloensnoepjes – postte ik op social media. Ik schreef erbij dat ik hoopte dat die pot de minister zou herinneren aan de vermoorde Palestijnen en zijn macht om iets te veranderen.’

En nu ben je hoofd Klimaat & Energie bij Greenpeace. Dat is nogal een andere wereld.

‘Zeker! Ik werk niet meer samen met diplomaten, maar met activisten. Dat is een flinke overgang. Maar het bevalt heel goed om met deze groep mensen keihard te werken aan een betere wereld. Het is aan ons om te doen wat nodig is, want van de politiek hoeven we niets te verwachten. Dat is na de publicatie van het anti-klimaatbeleid van deze minister wel duidelijk.’

” Het is aan ons om te doen wat nodig is, want van de politiek hoeven we niets te verwachten.

Anti-klimaatbeleid? Wat bedoel je daarmee?

‘Beleid dat de belangen van de industrie verkiest boven onze gezondheid en het klimaat. Minister Hermans stelt de CO₂-heffing voor de industrie uit tot 2032. Een eerder afgeschafte fossiele subsidie keert terug. De plastictaks voor de chemische industrie gaat niet door en het verplichte aandeel gerecycled plastic is geschrapt.’

Zo gaat het kabinet de eigen klimaatdoelen nooit halen.

‘De minister laat de klimaatdoelen feitelijk los. Ze schrijft in haar beleidsbrief, ik lees voor: “De afgelopen jaren hebben we ons voornamelijk gefocust op het ontwikkelen van nieuw beleid om de doelen voor 2030 te halen. Nu is het tijd om de focus te verschuiven naar daadwerkelijk uitvoeren van de plannen die al op tafel liggen.” Echt zo’n politieke zin die je drie keer moet lezen, maar wat er eigenlijk staat is: ik maak geen nieuw beleid meer. Terwijl Nederland juist meer moet doen in deze crisis.’

Waar draait de klimaatzaak die je nu leidt precies om?

‘Om rechtvaardigheid. Wereldwijd zijn het juist de mensen die het minst bijdragen aan klimaatverandering die het hardst worden getroffen. En ze krijgen geen hulp van de grootste vervuilers, zoals steenrijke oliebedrijven en rijke landen als Nederland. Die onrechtvaardigheid speelt ook binnen ons eigen land: Bonaire, een Nederlandse gemeente, wordt in de toekomst zwaar bedreigd door overstromingen en extreme hitte. Waar Europees Nederland adaptatiestrategieën en deltaplannen heeft, is dat er allemaal niet voor Bonaire. We vragen de rechter om vast te stellen dat Nederland zijn eerlijke aandeel moet leveren in het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Dat betekent voor Nederland: uiterlijk in 2040 nul uitstoot. En dat de staat Bonaire actief moet beschermen tegen klimaatverandering. Want zolang de politiek het laat afweten, moet de rechter ingrijpen als mensenrechten worden geschonden.’

Waarom moet juist Nederland actie ondernemen?

‘Omdat we tot de grotere vervuilers behoren. Dan heb je de plicht om eerder en sneller te vergroenen. Ons land is rijk,

we hebben de middelen, en we hebben een verantwoordelijkheid, ook tegenover de mensen op Bonaire. We hebben laten onderzoeken wat haalbaar is. Conclusie: Nederland kan in 2040 klimaatneutraal zijn. Daarom vragen we de rechter om dat als deadline vast te leggen. Dan moet het kabinet aan de bak. In elke sector: woningen, mobiliteit, energie, industrie en landbouw. Minister Hermans moet dan terug naar de tekentafel om met écht beleid te komen. Geen subsidies meer aan grote vervuilers, maar hen laten betalen voor de schade die ze veroorzaken.’

Hoe is de zaak juridisch onderbouwd?

‘We voelen ons gesterkt door de uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Dat stelde dat het Zwitserse klimaatbeleid mensenrechten onvoldoende beschermt. Die uitspraak is ook relevant voor Nederland. Daarnaast brengen we nieuw bewijs in, naast het rapport dat ik net al noemde: een recente studie uit medisch tijdschrift The Lancet toont aan dat hitte op eilanden als Bonaire nu al tot sterfte leidt.’

Wat gebeurt er als we winnen?

‘De grootste winst zou zijn als de rechter het *fair share*-principe onderschrijft. Rijke landen verbruiken nu het grootste deel van het mondiale koolstofbudget, de hoeveelheid CO₂ die nog mag vrijkomen zonder de 1,5 gradengrens te overschrijden. Als de rechter bepaalt dat Nederland zijn eerlijke bijdrage moet leveren, krijgt ons klimaatbeleid een enorme schop onder de kont. Ook zou dat internationaal impact hebben, omdat andere gemeenschappen zich erop kunnen beroepen.’

Wat maakt deze rechtszaak voor jou persoonlijk zo belangrijk?

‘Voor mij gaat het om een toekomst die leefbaar is voor iedereen. Wat mij het meest raakt, is de vastberadenheid van de mensen op Bonaire. Hun verhalen, hun kracht, hun hoop. En de toewijding van het team hier in Amsterdam. Al die jaren werk, expertise en overtuiging. Dat ik daaraan mag bijdragen, op dit kantelpunt, is bijzonder. Het is soms spannend, soms veel, maar vooral: precies waarvoor ik bij Greenpeace ben gekomen.’ ■

Onze eerste walvisactie

Precies 50 jaar geleden, in de zomer van 1975, trotseerde een kleine groep Greenpeace-actievoerders voor het eerst de gigantische harpoenschepen van een Russische walvisvloot in de noordelijke Stille Oceaan.

© Greenpeace / Rex Weyler

© Greenpeace / Rex Weyler

Red de walvis!

Greenpeace gebruikte snelle, wendbare rubberbootjes om tussen harpoenschip en walvis te varen. De Russen waren woedend en schoten een harpoen vlak over de hoofden van de actievoerders. Maar onze beelden van de wrede jacht schokten de wereld.

© Greenpeace / Rex Weyler

Een milieubeweging is geboren

Vanuit dit eerste Greenpeace-kantoor *ever* in Vancouver, Canada, inspireerden de milieuactivisten een beweging voor de bescherming van 'alle levende wezens op aarde'. Die missie vormt tot op de dag van vandaag de kern van ons werk.

Slachter van de Amazone

JBS, 's werelds grootste vleesbedrijf, profiteert al jaren van de vernietiging van het Amazoneregenwoud en de Cerrado. Illegale ontbossing, enorme methaanuitstoot, slavernij en corruptie: JBS is in verband gebracht met talloze schandalen. Hoog tijd om deze gigant te stoppen.

Luchtfoto van mei 2025 boven de kronkelende Juruá in het hart van de Amazone.

DOOR JACQUELINE SCHUILING

JBS boekte afgelopen jaar een winst van maar liefst 7,2 miljard dollar. Toch wilde de vleesgigant nog meer geld ophalen via de aandelenbeurs van New York. Daarvoor zou het hoofdkantoor naar Nederland moeten verhuizen en het Amsterdamse Zuidas-advocatenkantoor Loyens & Loeff wilde JBS daarbij wel helpen. Greenpeace kwam in actie: we waarschuwden de advocaten in een uitvoerige brief over mogelijke medeplichtigheid aan greenwashing. Ook protesteerden we bij het JBS-hoofdkantoor in São Paulo, Brazilië, bij JBS in Luxemburg, Italië en Zweden, en plakten we symbolisch de brievenbus(firma) in Amsterdam alvast dicht.

Als we dit schrijven staan alle seinen voor JBS op groen en krijgt het bedrijf hoogstwaarschijnlijk

zijn beursnotering nog voor de zomer. Maar voor Greenpeace is de strijd tegen deze Amazoneverwoester nog lang niet gestreden. Met uw hulp beschermen we, samen met Inheemse volken, de Amazone en het savannegebied de Cerrado tegen de natuurvernietiging door JBS.

NATUURVERNIETIGING VOOR KOEIEN

JBS is al decennialang in verband gebracht met ontbossers in de Amazone en de Cerrado. Ook bosgebied dat toebehoort aan Inheemse volken die er al eeuwenlang wonen. Of waar kleine boerengemeenschappen stukjes land bewerken zonder de natuur te schaden. Industriële agrarische bedrijven hebben deze bewoners vaak met geweld verdreven en het regenwoud en de savanne gekapt of platgebrand. Nu grazen op 70% van de ontboste Amazone grote kuddes koeien

© Nilmar Lage / Greenpeace

Bescherm de Amazone. Teken de petitie!

act.gp/amazone-gpm

die onder meer de grondstoffen leveren voor JBS' imperium: vlees en huiden.

Veeteelt is de belangrijkste oorzaak van de wereldwijde ontbossing. JBS is volgens een conservatieve schatting van Chain Reaction Research verantwoordelijk voor 1,7 miljoen hectare ontbossing in zes van de acht Amazonestaten tussen 2008 en 2020. Een recenter onderzoek keek alleen naar een aantal JBS-slachthuizen en vond al een link met 470.000 hectare natuurvernietiging in de Amazone en de Cerrado. Al deze schokkende cijfers liggen vermoedelijk nog veel hoger. Onder meer onderzoek van het Braziliaanse milieuagentschap Ibama toonde de betrokkenheid aan van JBS bij 'vee-witwassen': koeien die op illegaal ontbost land zijn gefokt, worden eerst naar andere boerderijen overgebracht en pas daarna verkocht aan JBS-slachthuizen.

FALSE BELOFTES

In 2009 beloofde JBS met deze praktijken te stoppen. In de G4 Cattle Agreement sprak het bedrijf af geen vlees meer in te kopen waarvoor illegaal of legaal ontbost was. En slechts vier jaar geleden liet JBS nog weten dat het per 2025 alle ontbossing uit zijn toeleveringsketen in de Amazone zou stoppen. Maar u raadt het al: uit recent onderzoek van Uearthed en anderen blijkt dat JBS ook deze belofte zeer waarschijnlijk niet nakomt. Sterker nog, JBS wil zijn roofzuchtige bedrijfsmodel uitbreiden. De multinational voorziet een groei van de wereldwijde vleesconsumptie met 70%; dat leidt onvermijdelijk tot een enorme stijging van de broeikasgasuitstoot en catastrofale ecosysteemvernietiging.

JBS helpt de Amazone en ons klimaat niet alleen rechtstreeks om zeep, de vleesgigant stoot ook enorme hoeveelheden broeikasgas uit, zowel CO₂ als het tachtig keer zo krachtige methaan. Greenpeace berekende in oktober 2024 dat JBS meer methaan uitstoot dan ExxonMobil en Shell samen. En zijn klimaatbeloftes zijn al net zo weinig waard als die over ontbossing: in 2021 beloofde JBS per 2040 klimaatneutraal te worden. Maar afgelopen januari loog de multinational: 'Dat was geen belofte, maar een intentie.'

JBS HELPT DE AMAZONE EN ONS KLIMAAT OM ZEEP

SLAVERNIJ EN CORRUPTIE

Op boerderijen van grootgrondbezitters die ook JBS voorzien van koeien, kippen en varkens werken arbeiders in slavernij. Greenpeace-onderzoeken uit 2009 en 2020 linkten JBS (en Bertin, in 2009 overgenomen door JBS) al aan deze praktijken. En in 2022 noteerde Global Witness in 'Cash Cow' schrijnende getuigenissen van mensen die 17 uur per dag moeten werken, slapen tussen de dieren en niet weg kunnen, omdat ze de boer zogenaamd geld schuldig zijn. 'De arbeiders moeten drinken, zich wassen en afwassen met water uit stilstaande plassen vol koeienstront', schrijft Global Witness. 'Toen ze klaagden, werden ze beschoten.' In april 2024 berichtten onderzoeksjournalisten van Reportér Brasil opnieuw over slavernij op aan JBS gelinkte boerderijen.

Ook in Nederland is JBS al jaren achter de schermen aanwezig via Moy Park, eigendom van JBS-dochter Pilgrim's Pride en recenter als eigenaar van vleesvervanger Vivera. In 2017 hoorden veel mensen in Nederland voor het eerst van JBS, toen de vleesverwerker ervan beschuldigd werd grote partijen bedorven vlees te exporteren, onder meer naar ons land. Volgens de Braziliaanse justitie had JBS ambtenaren omgekocht om de vereiste gezondheidscertificaten af te geven. Maar dat lijkt in de bedrijfsfilosofie van JBS de gewoonste zaak van de wereld: de twee eigenaren werden in een corruptieschandaal veroordeeld tot de hoogste boete ooit in Brazilië voor het omkopen van bijna 2.000 politici.

BESCHERM DE AMAZONE

In november 2025 komen wereldleiders bij elkaar in Belém, Brazilië, voor de klimaatop COP30. Middenin het hart van de Amazone, de *crime scene* waar JBS zijn misdaden begaat, moeten zij in actie komen om het regenwoud eindelijk echt te redden. Elk jaar groeit het aantal lobbyisten voor Braziliaanse vleesgiganten tijdens klimaatoppen - de kans is dus groot dat ze ook nu weer in groten getale aanwezig zijn om ervoor te zorgen dat de vleesindustrie niet geraakt wordt. Maar dankzij uw steun kan Greenpeace ook in Belém zijn om samen met Inheemse volken hun regenwoud te verdedigen en wereldleiders op te roepen: stop de verwoesting door JBS. ■

Greenpeace en andere organisaties betoogden in januari hun steun bij het Royal Courts of Justice in Londen aan 16 Just Stop Oil-activisten.

Hoge prijs Just Stop Oil voor verheffen stem

Na drie jaar van opvallende klimaatacties stopt Just Stop Oil. De Britse actiegroep voerde campagne voor een onmiddellijke stop op nieuwe olie- en gasprojecten. Met museumacties, wegblokkades en andere vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid lukte het haar om aandacht te krijgen voor de fossiele crisis. Honderden activisten werden gearresteerd. Elf van hen zitten nog vast, met ongekend hoge celstraffen tot vier jaar en zware detentieomstandigheden.

In maart kondigde de groep haar einde aan. Ze zegt dat haar boodschap is

overgekomen en dat ze alles heeft gegeven. Just Stop Oil heeft volgens de Britse Greenpeace-directeur Will McCallum een hoge prijs betaald voor het verheffen van haar stem in een tijd waarin politici en bedrijven vreedzame demonstranten het zwijgen opleggen.

‘We kunnen niet toestaan dat ons zwaarbevochten recht op protest wordt afgenomen. Dat is het recht waarop alle andere rechten zijn gebouwd’, liet McCallum optekenen in The Guardian.

Uitstoot luchtvaart nog nooit zo hoog

De uitstoot van broeikasgassen door de Nederlandse luchtvaart bereikte in 2024 een recordhoogte. Dat blijkt uit cijfers van de Nederlandse Emissieautoriteit. Na de coronapandemie zijn mensen helaas massaal terug het vliegtuig ingestapt. Met uw steun roept Greenpeace al langer op tot stevige krimp van de luchtvaart, stoppen met korte vluchten en échte investeringen in duurzaam treinverkeer.

Wat kunt u het beste planten in uw moestuin? Ontdek het in de gratis minigids van Greenpeace en Moesmeisje Kim Nelissen! Ook in de zomer kunt u nog volop zaaien, zelfs op een balkon of in een kleine tuin.

Scan de QR-code en begin vandaag nog. Geniet deze zomer én herfst van uw eigen oogst! Of vraag een exemplaar aan via redactie@greenpeace.nl

Vast voor recht op protest

Al een half jaar verblijven vier Greenpeace-actievoerders en ik noodgedwongen in Zuid-Korea. Ver van huis, en voor mij persoonlijk: ver van de zeeën die ik normaal bevaar. Als alles goed is gegaan, zijn we op het moment dat u dit leest eindelijk weer thuis.

Het begon op 30 november. Ash uit Taiwan, Al uit het Verenigd Koninkrijk, Jens uit Duitsland en Sam uit Mexico klommen aan boord van een lpg-tanker in de haven van Daesan. Die tanker stond op het punt om gevaarlijke plasticgrondstoffen te laden. Hun vreedzame actie was onderdeel van een *Rainbow Warrior*-tour door Oost-Azië, waarmee we wereldleiders opriepen tot een krachtig VN-Plasticverdrag. In de Zuid-Koreaanse stad Busan waren toen internationale onderhandelingen over dit verdrag. Na een actie van twaalf uur in de kou werden de actievoerders gearresteerd en twee dagen vastgezet. Daarna mochten ze zich wel ‘vrij’ bewegen, maar het land maandenlang niet verlaten. Ook ik moest van boord en in Zuid-Korea blijven, terwijl het schip met een andere kapitein naar de volgende halte in Singapore voer.

Als zeevarende ben ik gewend om maanden van huis te zijn. Maar dan met een duidelijke bestemming en een einddatum. Nu tastten we volledig in het duister. Normaal word je een land juist uitgezet. Dat we moesten blijven tot na de rechtszaak, hebben we nog nooit meegemaakt.

Juist die onzekerheid snijdt het diepst. Dat de Zuid-Koreaanse president Yoon de staat van beleg uitriep, hielp niet mee. En ook niet dat onze zaak steeds werd overgedragen aan een andere officier van justitie. Pas na vier maanden kregen

we bericht dat de rechtszaak op 16 mei zou plaatsvinden, waardoor we mogelijk pas midden juni naar huis zouden kunnen. Dat was een schok voor ons allemaal, dit hadden we niet verwacht. Maar eindelijk hadden we een einddatum.

Inmiddels werd het lente, het toeristenseizoen begon en we moesten onze tijdelijke appartementen verlaten. Met als gevolg dat we allemaal een andere kant van Zuid-Korea gingen ontdekken. Ik trok naar het midden van het land om via het WWOOF-netwerk op een kleine biologische boerderij te werken. Bij aankomst lag er nog sneeuw, maar langzaam werd het warmer en groener. Het was een verademing om weg te zijn uit de stad. Ik ben er weken gebleven, heb veel geleerd, en ondanks mijn verlangen naar huis was het een mooie tijd.

HETTIE GEENEN

KAPITEIN RAINBOW WARRIOR

Terugkijkend bracht elk van ons vijven offers — familie, werk, vrijheid — voor een zaak groter dan onszelf. Maar geen van ons zal stoppen met een stem geven aan de aarde die geen stem heeft! En de wereld keek mee. In Londen verscheen een muurschildering bij de Zuid-Koreaanse ambassade. Ook in onze thuislanden kwamen mensen in actie en in 25 landen trok Greenpeace naar de Zuid-Koreaanse ambassades. Mijn familie ging naar de ambassade in Den Haag! Die wereldwijde steun gaf ons kracht en hoop. Dank aan iedereen die zich uitsprak, de petitie tekende, berichten stuurde of in actie kwam voor onze planeet.

We zaten vast, ja. Maar we waren nooit stil en zullen dat ook nooit zijn. Onze actie voerden we uit overtuiging: voor een wereld zonder plasticvervuiling, voor klimaatrechtvaardigheid en het recht om vreedzaam te protesteren. Ik zou het zo weer doen! ■

Illustratie: Jeen Bering

Geen van ons zal stoppen met een stem geven aan de aarde die geen stem heeft.

EEN BEWEGING LAAT ZICH NIET STOPPEN

Machtige bedrijven gebruiken rechtszaken om kritische stemmen te smoren. Deze rechtszaken, bekend als SLAPP-zaken, raken iedereen die zich inzet voor democratische waarden en een leefbare toekomst.

Met uw steun verdedigen wij de vrijheid van meningsuiting. In de rechtszaal en op straat.

DOOR FEDDE WIERSMA

Je werkt aan verandering. Je zet je in voor het klimaat en voor rechtvaardigheid. Je steunt een vreedzaam protest van Inheemse groepen. En dan – jaren later – ontvang je een dagvaarding. Niet omdat je iets hebt vernield of geweld gebruikte. Maar omdat je publiekelijk zei: dit moet anders.

Voor Greenpeace in de Verenigde Staten en Greenpeace International had de solidariteit met de Standing Rock Sioux-stam onverwacht enorme gevolgen. Energy Transfer, het Amerikaanse bedrijf achter een omstreden oliepijpleiding waartegen de Inheemse groepen protesteerden, spande een rechtszaak aan tegen deze Greenpeace-organisaties. De claims waren al duizelingwekkend – 300 miljoen dollar – maar een jury in North Dakota vond hen begin dit jaar aansprakelijk voor meer dan 660 miljoen dollar.

SLAPPS: UITPUTTING ALS STRATEGIE

‘Dit is een poging om de klimaatbeweging financieel te breken’, zegt Greenpeace-campaigner Diederick van den Ende, die de zaak op de voet volgt. ‘Bedrijven proberen steeds vaker

maatschappelijke organisaties kapot te procederen. Ze willen kritische stemmen de mond snoeren en mensen afschrikken om zich ooit nog uit te spreken.’

Welkom in de wereld van SLAPP-zaken: *Strategic Lawsuits Against Public Participation*. Rechtszaken die grote bedrijven met diepe zakken aanspannen tegen journalisten, activisten en maatschappelijke organisaties als Greenpeace. Ze zijn niet bedoeld om kritiek inhoudelijk aan te vechten, maar om critici te intimideren, organisaties financieel uit te putten of tot zwijgen te brengen.

‘We zien in deze zaken steeds dezelfde patronen’, legt Diederick uit. ‘Enorme schadeclaims, belachelijke beschuldigingen en procedures die jaren duren. Het gaat zelden om de juridische uitkomst, het gaat om het proces zelf: de kosten, de tijd, de stress voor de aangeklaagde. Zelfs als een organisatie het uiteindelijk wint van zo’n bedrijf, is het doel vaak al bereikt: het afschrikken van anderen die ook kritiek willen uiten.’

STERK IN OPMARS

SLAPP-zaken zijn sterk in opmars. De Coalition Against SLAPPs in Europe (CASE) documenteerde er 1.049 tussen 2010 en 2023. Alleen al in 2023 kwamen er 166 nieuwe zaken bij. De aanklachten variëren van smaadprocedures tot miljoenenclaims wegens vermeende reputatieschade.

In Europa werden de meeste SLAPP-zaken gedocumenteerd in Italië, Frankrijk, Malta en koploper Polen. In Nederland vond CASE twaalf zaken, waaronder een freelance journalist, een lokale nieuwssite en een onderzoeksjournalist die onthullingen deden over bedrijven en vervolgens juridische druk voor hun kiezen kregen. Volgens Free Press Unlimited wordt de impact van die druk in Nederland vaak onderschat. Vooral freelancers en kleine redacties zouden hun berichtgeving aanpassen of zwijgen uit voorzorg. De organisatie spreekt van een sluipend risico op zelfcensuur.

CASE waarschuwt vooral voor de normalisering van SLAPPs. Dit soort rechtszaken wordt zelden herkend als pogingen om kritiek of protest de kop

Het begon bij Standing Rock

© Richard Bluecloud Castaneda / Greenpeace

Water Protectors trotseren geweld tijdens protest in oktober 2016.

De juridische strijd in North Dakota begon niet in de rechtszaal. Ze begon aan de oevers van de Missouri. In 2016 verzetten Inheemse gemeenschappen zich daar vreedzaam tegen de aanleg van de Dakota Access Pipeline.

Wat begon als een klein protestkamp groeide uit tot een wereldwijde oproep tot klimaatrechtvaardigheid. Hoewel Greenpeace zelf geen actie voerde bij Standing Rock, stonden we – net als velen wereldwijd – achter het recht op vreedzaam protest. De waarden die deze beweging uitdroeg, zijn ook de waarden die u ondersteunt: geweldloosheid, solidariteit en het recht om je uit te spreken.

Dankzij uw steun kunnen we blijven opkomen voor deze waarden. In de rechtszaal, op straat en overal waar mensenrechten onder druk staan.

in te drukken, omdat ze sterk lijken op legitieme rechtszaken. Juist dat maakt ze zo effectief, ook voor wie vluchtig een krantenkop leest en in een splitsecond denkt: er zal vast wel iets mis zijn.

SLAPP TEGEN GREENPEACE NEDERLAND

In de *Gallery of Shame* van CASE figureert prominent de rechtszaak die Italiaans oliebedrijf ENI in 2024 aanspande tegen Greenpeace Nederland, Greenpeace Italië en waakhond ReCommon. Het ‘misdrijf’: ze hadden inzichtelijk gemaakt hoe schadelijk de uitstoot van ENI en andere grote Europese fossiele bedrijven daadwerkelijk kan zijn.

ENI is volgens CASE winnaar in de categorie ‘SLAPP-verslaafde’. Dat komt overeen met de bevindingen van het onafhankelijke onderzoeksinstituut ARIA, dat ENI’s SLAPP-zaken analyseerde. ENI heeft sinds 2019 al zes rechtszaken en drie juridische dreigementen ingezet tegen media en maatschappelijke organisaties, volgens ARIA samen goed voor meer dan € 10 miljoen aan schadeclaims.

ARIA noemt de aanpak ‘ongekend agressief voor Europese olie- en gasbedrijven’ en waarschuwt voor een *chilling effect* op Italiaanse media en maatschappelijke organisaties. Uit angst voor kostbare rechtszaken passen zij mogelijk zelfcensuur toe of laten kritische publicaties maar helemaal achterwege, zelfs als ze juridisch in hun recht staan. Overigens kon ENI in alle zaken waarin een rechter uitspraak deed zijn miljoenenclaims linea recta terug in een la schuiven. De zaken tegen de Greenpeace-organisaties en ReCommon lopen nog.

GREENPEACE IN VERZET

Natuurlijk komt Greenpeace in verzet. Greenpeace International zorgt daarbij voor een primeur: ze test als eerste de anti-SLAPP-richtlijn van de Europese Unie. Na jarenlange inzet van maatschappelijke organisaties als Greenpeace nam de EU deze belangrijke

richtlijn in 2024 aan. Die verplicht lidstaten om wetgeving in te voeren die:

- ongegronde rechtszaken vroegtijdig kan afwijzen,
- slachtoffers recht geeft op schadevergoeding,
- misbruik van het procesrecht gericht tegen publieke participatie kan bestraffen.

In februari 2025 spande het in Amsterdam gehuisveste Greenpeace International een rechtszaak aan tegen Energy Transfer bij een Nederlandse rechtbank. De inzet: juridische erkenning dat de miljoenenclaims van het pijpleidingbedrijf misbruik van het rechtsproces vormen, en een poging zijn om Greenpeace International te intimideren en te schaden. De zaak is erop gericht om herstel van de schade af te dwingen die Greenpeace International daardoor heeft geleden. Tegelijkertijd wil de organisatie met deze zaak ook het bredere probleem van SLAPP-zaken aan de kaak stellen en opkomen voor het recht op protest en vrije meningsuiting van iedereen. Dat betekent: procederen tegen een miljardenbedrijf, met alle kosten, druk en publieke aandacht die daarbij komt kijken. Maar het is nodig.

Het vonnis van de jury in North Dakota bedreigt de continuïteit van het werk van Greenpeace in de VS en Greenpeace International; het vergroot de financiële druk op die organisaties enorm. ‘Elke euro die naar juridische verdediging gaat, kan niet worden ingezet voor actie, onderzoek of campagnes’, zegt Diederick. ‘We zijn dan ook enorm

DIT RAAKT OOK UW RECHT OM U UIT TE SPREKEN

blij met de extra steun die onze eigen achterban in Nederland na het vonnis direct en gul gaf. Niet om kosten van andere Greenpeace-organisaties te dekken, maar om ons werk hier voort te zetten. Die steun is nu meer dan ooit goed besteed: we laten zien dat we ons niet laten intimideren, en dat we blijven vechten voor mens en natuur. Een beweging die is gebouwd op solidariteit en vreedzaam protest laat zich niet stoppen.’

Greenpeace in de VS en Greenpeace International gaan in hoger beroep tegen het vonnis in North Dakota. ‘We hebben de feiten aan onze kant’, zegt Kristin Casper, juridisch adviseur bij Greenpeace International. ‘En we blijven trouw aan onze waarden, zoals vreedzaam protest, onafhankelijkheid en oplossingsgerichtheid. Deze strijd gaat over veel meer dan alleen deze zaak: het gaat over de bescherming van ieders fundamentele rechten.’

GROTER DAN GREENPEACE

SLAPP-zaken vormen volgens Diederick een ernstige bedreiging voor het vrije woord, klimaatrechtvaardigheid en de democratische ruimte waarin we allemaal mogen spreken en protesteren. ‘Als een bedrijf als Energy Transfer activistische organisaties kan aanklagen voor hun steun aan vreedzaam protest, waar eindigt dat dan? En durven andere organisaties het nog wel aan om mensen te ondersteunen in hun vreedzame protesten?’

Ook de Verenigde Naties waarschuwen er al langer voor: milieuactivisten worden wereldwijd steeds vaker het doelwit van repressie, omdat ze gebruikmaken van hun recht op protest. Volgens de speciale VN-rapporteur voor milieubeschermers, Michel Forst, vormt deze trend, waarbij vreedzame actievoerders worden neergezet als extremisten of criminelen, een directe bedreiging voor de democratische ruimte en mensenrechten.

De juridische strijd van Greenpeace in de VS en Greenpeace International raakt iedereen die zich inzet voor klimaatrechtvaardigheid. Voor schone lucht. Voor veilig drinkwater. Voor mensenrechten. ‘Dit is groter dan Greenpeace’, benadrukt Diederick. ‘Het raakt ook uw recht om u uit te spreken. Als bedrijven via de rechtbank kritiek kunnen onderdrukken, wordt het steeds moeilijker om op te komen voor wat u belangrijk vindt.’

Niet voor niets kreeg Greenpeace talloze solidariteitsbetuigingen, zowel van onze supporters als van collega-organisaties. Van de Rotterdamse Klimaatbeweging en Fossielvrij tot WISE en Extinction Rebellion lieten ze weten: ‘You can’t sue a rainbow’ en ‘We laten ons niet monddood maken.’ Amnesty Internationals secretaris-generaal Agnès Callamar waarschuwde dat het vonnis in North Dakota ‘een reeks uiterst schadelijke precedents schept voor de vrijheid van meningsuiting, vereniging en vreedzaam protest.’ Ook zij wijst op het *chilling effect* op Inheemse gemeenschappen, klimaatactivisten en mensenrechtenverdedigers wereldwijd die proberen machtige bedrijven ter verantwoording te roepen.

STERKER DAN AANKLACHT

De juridische intimidatie laat diepe sporen na. Niet alleen bij Greenpeace, maar vooral bij de gemeenschappen om wie het gaat. Waniya Locke van de Standing Rock-gemeenschap was tijdens het proces in North Dakota aanwezig in de rechtszaal. In een verklaring na het vonnis zei ze: ‘Deze uitspraak probeert het verhaal van Standing Rock uit te wissen – een beweging die werd geleid door Inheemse vrouwen en jongeren. We verzetten ons vreedzaam tegen een bedreiging voor onze levensbron: het water. En dat verhaal is sterker dan welke aanklacht dan ook.’ ■

Kom in verzet

Verzet begint bij uw stem. Laat zien dat die sterker is dan intimidatie en teken de petitie!

act.gp/verzet-gpm

Steun de juridische strijd

Het is tijd voor verzet. Samen beschermen we het recht om op te komen voor het klimaat, mensenrechten en een leefbare toekomst.

SLAPP-zaken raken niet alleen Greenpeace, maar iedereen die zijn/haar/hen stem laat horen voor een rechtvaardige wereld. Laat u zich dat recht afnemen?

Uw extra steun maakt verzet mogelijk. Vastberaden en effectief. Laat zien dat solidariteit sterker is dan intimidatie.

act.gp/slapp-gpm

Mijnbouwbedrijf wil tóch van start

Het kan zomaar gebeuren deze zomer.
Terwijl wereldwijd nog volop discussie woedt over de gevaren van diepzeemijnbouw, wil een gretig mijnbouwbedrijf internationale afspraken en regels omzeilen. Met politieke rugdekking vanuit Washington.

DOOR FEDDE WIERSMA

Ik vreesde het al na de Amerikaanse verkiezingsuitslag: dit kan fout gaan', zegt Greenpeace-campagneleider Sascha Landshoff. 'Bedrijven als TMC voelen zich gesteerd door machthebbers als Trump, die niets geven om natuur en wetenschap.'

Het Canadese bedrijf The Metals Company (TMC) wil in juni de eerste commerciële vergunning aanvragen bij de Internationale

Zeebodemautoriteit (ISA), het VN-orgaan dat diepzeemijnbouw reguleert. Zelfs bij afwijzing overweegt het bedrijf toch te beginnen met het omploegen van de diepzeebodem. Met steun van de Verenigde Staten, dat geen ISA-lid is.

DRAMATISCHE WENDING

Het onheil dat Sascha voorvoelde kreeg vorm op 24 april, toen Trump een presidentieel decreet tekende dat diepzeemijnbouw actief stimuleert.

Oók in internationale wateren. Een schokkende stap die bedrijven als TMC in staat stelt zonder internationale toestemming te opereren.

De contouren van deze strategie waren al eerder zichtbaar. 'Je kunt je voorstellen dat mijn aanvraag naar de VS gaat, niet naar de ISA', gaf de ceo van TMC in een uitzending van VPRO Tegenlicht openlijk toe. 'De VS is geen lid, en heeft een president die Amerika op één zet.'

Bescherm de diepzee. Teken de petitie!

act.gp/beschermdiepzee-gpm

SASCHA LANDSHOFF
Campagneleider Natuur
redactie@greenpeace.nl

Met het decreet van Trump is deze route nu werkelijkheid geworden. Volgens het Witte Huis kan het besluit een miljard ton aan diepzeemineralen opleveren en honderdduizenden banen scheppen. Milieuorganisaties en wetenschappers reageren woedend. 'De VS heeft niet het recht om een industrie toe te staan die gemeenschappelijk erfgoed vernietigt', aldus Sascha.

WAT IS DIEPZEEMIJBOW?

Bij diepzeemijnbouw worden mangaanknollen — donkere, aardappelvormige gesteenten op de oceaanbodem — opgezogen met gigantische machines. Die knollen bevatten metalen zoals nikkel, kobalt en koper, die gebruikt kunnen worden in batterijen en elektronica.

Die machines ploegen door de zeebodem met zijn unieke zeeleven en grote hoeveelheden opgeslagen koolstof. Ook wervelen dikke sedimentwolken op, die koralen, sponzen en andere kwetsbare diepzeedieren kunnen verstikken. Ecosystemen kunnen daarbij onherstelbaar worden beschadigd. Walvissen en dolfijnen worden bedreigd door het lawaai. En kustgemeenschappen vrezen voor hun visserij en culturele verbondenheid met de oceaan.

ECOLOGISCHE RAMP DREIGT

TMC wil van start in de Clarion Clipperton Zone in de Stille Oceaan, een van de meest bijzondere én kwetsbare ecosystemen op aarde. Hier leven unieke dieren: lichtgevende diepzeevissen, doorzichtige octopussen, zeldzame koralen.

Uit recent onderzoek in Nature

Geoscience blijkt bovendien dat mangaanknollen bijdragen aan zuurstofproductie op de zeebodem: wetenschappers deden deze spectaculaire ontdekking in de Clarion Clipperton Zone. Hoe zuurstofproductie zo diep in de oceaan mogelijk is, moet nog grotendeels ontrafeld worden. 'We staan op het punt een onbekende wereld te verwoesten vóór we haar begrijpen', zegt Sascha. 'Dat is krankzinnig.'

SLEUTELROL VOOR NEDERLAND

Opvallend genoeg ligt het hart van deze plannen dicht bij huis dan je denkt. Zonder Nederlandse technologie waren de ambities van TMC nooit zover gekomen. Het Nederlands-Zwitserse offshorebedrijf Allseas ontwikkelde namelijk het eerste commerciële mijnbouwschip ter wereld, bezit een kleine 20% van TMC, en levert cruciale techniek die diepzeemijnbouw überhaupt mogelijk maakt. Sascha: 'Allseas kan dit project maken of breken. Daarom roepen we het bedrijf op: trek je terug uit deze schadelijke industrie. Laat zien dat Nederland kiest voor bescherming van de oceaan, niet voor de uitputting ervan.'

HOE NOODZAKELIJK IS DIT EIGENLIJK?

Volgens TMC is diepzeemijnbouw onmisbaar voor de energietransitie. Maar dat argument wankelt. Nieuwe batterijtechnologieën zoals lithium-ijzerfosfaat (LFP) hebben geen kobalt of nikkel nodig. Tegelijkertijd zetten steeds meer landen vol in op recycling en circulaire economie.

Grote bedrijven als Google, Philips en Volkswagen keren zich openlijk tegen diepzeemijnbouw. En verzekeraars als Swiss Re en Zurich weigeren nog langer

risico's in deze sector te dekken.

WERELDWIJD VERZET GROEIT

Het verzet groeit. Diepzeemijnbouw staat hoog op de internationale agenda, mede dankzij uw steun aan onze campagnes. Meer dan dertig landen binnen de ISA pleiten nu al voor een (tijdelijk) verbod. Eind maart veroordeelden veel delegaties dan ook de aankondiging van TMC dat het bij de VS een vergunning zou aanvragen. Miljoenen mensen spraken zich uit tegen diepzeemijnbouw. Ook in Nederland groeit de steun: onderzoek van Ipsos I&O wees begin vorig jaar al uit dat zes op de tien inwoners van Nederlanders diepzeemijnbouw wil verbieden.

BESLISSEND MOMENT IN JULI

In juli ligt de toekomst van de diepzee op tafel tijdens de jaarvergadering van de ISA in de Jamaicaanse hoofdstad Kingston. Dan komt waarschijnlijk ook de vergunningaanvraag van TMC aan bod. Nederland heeft een belangrijke stem, zowel in de algemene vergadering als in het besluitvormend comité van 36 landen.

Sascha reist af naar Jamaica om namens honderdduizenden petitie-onderteknaars een krachtig pleidooi te houden voor een definitieve stop op diepzeemijnbouw: 'Ik ben daar namens iedereen die gelooft dat de diepzee geen wingewest is', blikst hij vooruit. 'Bedrijven die winst boven leven stellen mogen niet het laatste woord krijgen. En zeker geen president die bereid is onze oceanen te verpanden aan de hoogste bidder.' ■

” We staan op het punt een onbekende wereld te verwoesten vóór we haar begrijpen. **Dat is krankzinnig.**

Klimaatbranden eisen zware tol

Door de klimaatcrisis komen natuurbranden wereldwijd steeds vaker voor. Ook in Nederland zorgen lange periodes van droogte en hitte voor grote natuurbranden, waarbij honderden hectaren natuurgebied in de as gelegd worden.

Natuurbranden verspreiden zich razendsnel en eisen een zware tol van in het wild levende dieren. Insecten, kleine zoogdieren, reptielen en amfibieën kunnen vaak niet ontsnappen. Grotere zoogdieren worden soms gedwongen hun jong achter te laten. Dieren die de vuurzee weten te overleven door ondergronds te schuilen, zoals de

zandhagedis en de veldmuis, vinden na de brand een verwoest leefgebied terug. Het herstel van de zwartgeblakerde gebieden kan jaren duren.

Ook vogels worden zwaar getroffen. Deze roodborsttapuit bijvoorbeeld, die voorkomt op heide-, hoogveen- en duingebieden. Dit vogeltje jaagt vanaf de toppen van heidestruiken op insecten, rupsen, spinnen en slakken. In het voorjaar bouwt het zijn nest op of net boven de grond. Na een natuurbrand zijn de nesten meestal verloren gegaan en de voedselbronnen verdwenen. De vogels zijn een heel broedseizoen kwijt en worden

gedwongen om op zoek te gaan naar een nieuw leefgebied.

Greenpeace vindt dat de overheid veel meer moet doen om de klimaatcrisis te stoppen. Net als u willen we dat mens en natuur beter worden beschermd. Daarom hebben we, samen met inwoners van Bonaire, een rechtszaak aangespannen tegen de Nederlandse staat (zie pagina's 4 en 5). We eisen een rechtvaardig klimaatbeleid voor alle Nederlanders. Onze klimaatzaak, die inmiddels wordt gesteund door meer dan 55.000 medestanders, dient in oktober bij de rechter. ■

© Edwin Giesbers

© Mitja Kobal / Greenpeace

Een blijvende keuze voor de natuur

Misschien denkt u weleens na over wat u wilt nalaten. Wist u dat u door Greenpeace in uw testament op te nemen de natuur blijvend kunt beschermen? En wist u dat u onder bepaalde voorwaarden en in overleg, Greenpeace kunt aanwijzen als uw

executeur? Dan zorgen wij ervoor dat uw nalatenschap wordt afgehandeld zoals u het bedoeld heeft.

Wilt u hierover in alle rust van gedachten wisselen? Onze adviseur nalatenschappen denkt graag met u mee.

Gabriëlla van der Ham

U kunt haar bereiken via 020-524 95 49 of gabriella@greenpeace.nl

© Martijn van Monsjou / Greenpeace

Frisse Wind, de beweging van bezorgde omwonenden van Tata Steel, heeft samen met ruim 1.700 burgers en een flink aantal stichtingen een krachtige brandbrief gestuurd aan het Openbaar Ministerie. Greenpeace is een van de ondertekenaars. In de brief wordt het OM opgeroepen eindelijk op te treden tegen de staalfabriek, die ondanks herhaalde overtredingen nog altijd niet wordt aangepakt.

De gezondheidsrisico's voor omwonenden zijn onaanvaardbaar. Die urgentie wordt nog eens bevestigd door recent onderzoek van het RIVM, dat in april opnieuw vaststelde dat de lucht rond Tata Steel structureel te veel kankerverwekkende stoffen bevat.

Met onze ondertekening onderstrepen we het recht op schone lucht, een gezonde leefomgeving en eerlijke handhaving.

Correcties op het lentenummer

In het artikel over het sojamoratorium vermeldde we dat 11.000 hectare regenwoud gevaar loopt als er aan de afspraken wordt getornd. Dit moet zijn: 11.000 km².

In het artikel over KLM stond een grafiek van stay-grounded.org over de groei van CO₂-uitstoot door de luchtvaart. Daarin werd ten onrechte vermeld dat het om een jaarlijkse groei van 4-5% gaat. Dat cijfer klopt niet. De overige gegevens in de grafiek zijn wel correct.

Jaarverslag 2024

Het staat voor u klaar! Alles wat we samen hebben bereikt, overzichtelijk gebundeld en echt de moeite waard.

act.gp/verslag2024

Colofon

© Zomer 2025 Greenpeace Magazine
Stichting Greenpeace Nederland
Greenpeace Magazine verschijnt
3 keer per jaar.

Kom ook in actie met Greenpeace via greenpeace.nl/acties

ISSN: 0166-4506
Bezoekadres:
Paul van Vlissingenstraat 10-E, Amsterdam
Postadres:
Postbus 3946, 1001 AS Amsterdam

Voor administratieve vragen:
Supporter Care: 0800 422 33 44 (gratis)
of greenpeace.nl/contact

Rekeningnummer:
NL89 TRIO 0338 8885 00

Opmerkingen en suggesties over de inhoud van Greenpeace Magazine kunt u sturen naar redactie@greenpeace.nl

Redactie: Fedde Wiersma (hoofdredactie),
Jacqueline Schuiling, Angèle Mann,
Nellie Werner, Zinzi van der Aar
Eindredactie: Jacqueline Schuiling

Art direction en vormgeving:
Jeen Bering

Drukwerkcoördinatie:
Yuri Gunther Moor

Volg Greenpeace op greenpeace.nl
Facebook: Greenpeace Nederland
Instagram: @greenpeacenl
Threads: @greenpeacenl
LinkedIn: greenpeace-nederland
Bluesky: @greenpeace.nl

Greenpeace Magazine is gedrukt op 100% hergebruikt en chloorvrij gebleekt papier.

GREENPEACE

Duik in het diepe

© Fabrique des Lumières

Wilt u de oceaan van dichtbij beleven?

Kom naar *De Zee – Duik in de Magische Diepte*, een prachtig visueel spektakel van Fabrique des Lumières in Amsterdam. Greenpeace werkt mee aan deze bijzondere ervaring met een eigen expositie waarin u ziet hoe mooi én kwetsbaar de diepzee is.

Helaas wordt dit unieke leven onder water bedreigd door diepzeemijnbouw, visserij, vervuiling en klimaatverandering. Op pagina 16 en 17 leest u waarom we dat móeten stoppen, en welke rol Nederland daarin speelt.

Kans maken op vrijkaarten?

Stuur vóór 14 juli een mailtje naar redactie@greenpeace.nl met als onderwerp **Vrijkaarten oceanen**.

Onder de inzendingen verloten we tien setjes van twee vrijkaarten.